

Ohjaajille

**Ideoita liikenneaiheen
käsittelyyn**
nuorten ryhmissä

LIKENNETURVA

www.liikenneturva.fi

Hyödynnä luontevat tilanteet

Liikenne liittyy monin tavoin nuorten elämäntilanteeseen ja vapaa-ajan viettoon. Nuorten Akatemian tukemissa Mahis-ryhmissä ohjaajat ja nuoret keskustelevalle yhteisen tekemisen ohella luontevasti tästä nuorten turvallisuuden ja elämäntaitojen kannalta keskeisestä aiheesta. Viritä siis keskustelua ja tue nuorten omaa aktiivisuutta ja toimintaa aiheen parissa.

Yhdessä pohtiminen ja keskustelu tehokasta

Pienissä ryhmissä toteutetut keskustelut ovat osoittautuneet tehokkaiksi tavoiksi vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen liikenteessä. Nuorten kanssa on hyvä pohtia liikenteessä tehtyjen valintojen syitä ja seurauksia. Ryhmän jäsenten ajatuksia ja kokemuksia voidaan hyödyntää vahvistettaessa turvallisia toimintamalleja liikenteessä.

Kaikille yhteiset aihepiirit mukaan

Huolehdi siitä, että kaikille keskeiset aihepiirit tulevat mukaan keskusteluun. On hyvä pohtia yhdessä etukäteen turvallista toimintaa, esimerkiksi sitä, kenen kyytiin ei missään tapauksessa kannata lähteä, miksi alkoholin käyttö ja liikenne eivät kuulu yhteen, ja miten itse voi ennakoimalla välttää vaaratilanteita. Näistä aiheista on lisätietoa tässä aineistossa.

Hyödynnä nuorten erityiskiinnostukset

Lisätukea liikenneaiheelle saat nuorten omista kiinnostuksen kohteista. Esimerkiksi mopoilu saattaa olla joillekin ryhmille keskeinen aihe, toisille taas skeittailu jne. Mopoiluun ja ennakkointiin liittyvää lisätietoa on myös tämän aineiston yhteydessä. Sitä saa tarvittaessa myös kopioida nuorille.

Turvallisuus esillä yhdessä liikuttaessa

On tärkeää, että liikenneaiheesta keskustellaan, mut-

ta yhtä tärkeää on se, että käytännön tilanteissa yhdessä liikuttaessa toimitaan turvallisesti. Kun nuorten kanssa lähdetään liikkeelle, on jo vastuusyistä huolehdittava turvallisuudesta kuten ammattitaitoisten kuljettajien, turvalaitteiden ja kunnossa olevien ajoneuvojen käytöstä. Myös aikataulut tulee suunnitella sellaisiksi, että kiireetön ja turvallinen matkanteko taukoineen mahdollistuu.

Matkoihin ryhmän tapaamispaikkaan on myös hyvä sopia yhteiset pelisäännöt asianmukaisten turvalaitteiden ja ajoneuvojen käytöstä.

Sano selkeästi nuorille aikuisen kanta

Nuoret tarvitsevat aikuisen tukea omille valinnoilleen. Aikuisen on hyvä sanoa selkeästi nuorille, mikä on sallittua ja mikä ei. Esimerkiksi nuoren on hyvä kuulla häntä lähellä olevalta aikuiselta, että alkoholi ja liikenne eivät kuulu yhteen tai että kova vauhti on vastuutonta myös muita tienkäyttäjiä kohtaan.

Toimi itse hyvänä mallina nuorille

Tehokkaan ja uskottavan viestinnän edellytyksenä on se, että myös itse toimit liikenteessä turvallisesti. Silloin ei synny ristiriitaa sanallisen viestinnän ja oman toiminnan kesken. Pidä huolta myös siitä, ettet vahingossa tule vähätelleeksi turvallisuutta, sillä omat asenteesi välittyvät helposti nuorille.

Etsi lisätietoa

Netti on hyvä väline lisätiedon hankkimiseen. Monilla liikenteeseen liittyvillä tahoilla on omat nettisivut, joilta voi tarkistaa kätevästi tietoja. Lista nettiosoitteista on tämän aineiston lopussa. Liikenneturvan nettisivuilta www.liikenneturva.fi löytyy runsaasti tienkäyttäjäkohdasta tietoa liikennesäännöistä, turvalaitteista ja käytettävissä olevista liikennekasvatusaineistoista. Liikenneturvan aluetoimistoista on myös mahdollista saada aineistoa ja koulutuspalveluja.

TAUSTATIETOA JA KESKUSTELUN- AIHEITA

Millaisia liikenne- onnettomuuksia sattuu nuorille?

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten henkilövahinkoja liikenteessä sattuu nuorille. Liikenteessä kuolee vuosittain noin 370 ihmistä, joista lähes sata on 15-24-vuotiaista. Noin 2800 nuorta loukkaantuu vuosittain samasta ikäryhmästä. Tilastoja tarkasteltaessa 15-vuotiaiden ja 18-vuotiaiden kohdalla on havaittavissa selkeä onnettomuuskasautuma mopoilla ja henkilöautoilla ajetuissa vahingoissa.

Eniten nuoria menehtyy henkilöautossa, joko kuljettajina tai matkustajina. Nuorten kuljettajien riski kuolla tai loukkaantua liikenneonnettomuudessa on huomattavasti muuta väestöä suurempi. Korkea riski koskee erityisesti nuoria miehiä. Nuorten vakaviin vahinkoihin liittyy usein kova vauhti. Vahingot ovat tyypillisesti suistumisonnettomuuksia, jotka sattuvat kesäkuukausina ja viikonloppuisin. Niihin liittyy usein myös alkoholin käyttö ja vähäinen turvavyön käyttö.

Mopolla ajettavat vahingot ovat tyypillisesti risteysvahinkoja, jotka keskittyvät taajamiin ja koulun jälkeiseen aikaan. Nuorten jalankulkuun ja pyöräilyyn liittyvien henkilövahinkojen osuus on henkilöautoilla ja mopoilla ajettuja vahinkoja pienempi.

Keskustelunaiheita

Mitkä tekijät lisäävät nuorten riskialttiutta liikenteessä? Miten näitä riskejä voitaisiin välttää?

Liittyykö nuorten omaan toimintaan joitakin riskejä ja miten niitä voitaisiin välttää?

Mieti, kenen kyytiin lähdet

Viikonloppuun ja vapaa-aikaan liittyvä kulkeminen kannattaa aina suunnitella etukäteen. Silloin on helpompi kieltäytyä paikan päällä yllättäen eteen tulevasta tilanteesta, joka saattaa sisältää huomattavia riskejä turvallisuuden kannalta. Vieraan kuljettajan kyytiin meneminen on tällainen riski. Tutunkaan kuljettajan ajokunnosta ei välttämättä voi olla täysin varma, jos ei ole sovittu etukäteen, kuka huolehtii vastuullisesti kuljetamisesta. Auton ajaminen ja alkoholi eivät kuulu yhteen. Nuorilla kuljettajilla onnettomuusriskit kasvavat jo pienestäkin alkoholimäärästä. Päihtyneen kuljettajan matka on aina estettävä. Mikäli muut keinot eivät auta, on pyydettävä poliisin apua.

Kuljettajan lisäksi kaverit voivat vaikuttaa automatkosten turvallisuuteen. Yllyttäminen kovaa ajamiseen on vastuutonta jokaista autossa olijaa ja myös muita tienkäyttäjiä kohtaan. Toisaalta kaverit voivat myös hillitä näyttämisenhaluista kuljettajaa. Jos yhteiset käyttäytymisnormit ovat turvallisuutta arvostavia, on kuljettajankin helpompi ajaa turvallisesti ja sääntöjen mukaisesti.

Jarmon pitkä matka ja Elämää täysillä -videoita voidaan käyttää keskustelun tukena käsiteltäessä nuorten automatkosten turvallisuutta. Videoissa kuvataan koskettavasti nuorten tuntemuksia liikenneonnettomuuden jälkeen. Videoita ja niihin liittyvää tukiaineistoa voi tilata Liikenneturvasta (VHS 10 e ja DVD 15 e) tai lainata Mahis-ryhmien tapaamisiin Nuorten Akatemiasta.

Keskustelunaiheita

Miksi liikenteessä kannattaa noudattaa periaatetta ”jos ajat, et ota”? Miksi juodun alkoholimäärän arviointiin ei kannata luottaa?

Tiedostavatko nuoret tuntemattoman kuljettajan kyytiin lähtemiseen liittyvät riskit? Osaavatko he kieltäytyä tyylikkäästi tarjotusta kyydistä? Suunnittelevatko he kulkutapansa jo hyvissä ajoin?

Onko nuorilla tapana sopia kavereiden kesken etukäteen, kuka toimii kuljettajana eikä näin ollen käytä alkoholia?

Jos kuljettajalla on ylimääräistä näyttämisen halua liikenteessä, osaavatko nuoret ilmaista selkeästi arvostavansa turvallista matkantekoa? Osaavatko he hillitä myös niitä, jotka yllyttävät kuljettajaa ajamaan kovaa tai toimimaan muuten riskialttiisti liikenteessä?

Kiinnittävätkö nuoret aina turvavyönsä, myös lyhyillä matkoilla ja takapenkillä? Tietävätkö he, että takapenkillä ilman turvavyötä matkustava vaarantaa myös etupenkillä matkustavien turvallisuuden?

Huolehtivatko nuoret siitä, että juopuneen lähtö ajamaan on aina estettävä? Tiedetäänkö, että jos muut keinot eivät auta, voidaan pyytää poliisin apua?

Liikkumistapojen valinnalla voi vaikuttaa

Nuorten kanssa on hyvä pohtia omien valintojen vaikutuksia turvallisuuden lisäksi myös terveyteen ja ympäristön kestävään kehitykseen. Kävely- ja pyöräilymatkat lisäävät omaa kuntoa ja vähentävät henkilöautomatkoihin verrattuna myös ympäristön kuormitusta. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen käytön mahdollisuuksia tulisikin lisätä ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Eri kulkutapojen turvallisuudessa on myös eroja. Ajettua kilometriä kohden mopo on muita ajoneuvoja vaarallisempi. Turvallinen mopoilu edellyttääkin kuljettajaltaan hyvät perustiedot mopoilusta sekä vastuullisen asenteen omaa ja muiden turvallisuutta kohtaan.

Keskustelunaiheita

Analysoidaan omia matkoja ja kulkutapoja esimerkiksi viimeksi kuluneen viikon osalta tai ryhmän tapaamiseen tultaessa niiden ympäristöystävällisyyden, terveellisyden ja turvallisuuden kannalta. Onko käytetty tarkoituksenmukaisia kulkutapoja vai kannattaisiko jotakin kohtaa muuttaa?

Vaaratilanteiden ennakointi

Onnettomuuksien välttämistä on mahdollista opetella. Oleellista on tunnistaa vaaratilanteet ja -tekijät. Ne voivat liittyä liikenneympäristöön, tiehen, keliin, toisiin ajoneuvoihin tai kevyeen liikenteeseen. Liikutaanpa sitten pyörällä, mopolla, moottoripyörällä tai myöhemmin autolla voi seuraavien perusohjeiden avulla välttää mahdollisiin vaaratilanteisiin joutumista.

Tunne itsesi ja ajoneuvosi

Sekä sinun itsesi että ajoneuvosi on oltava hyvässä kunnossa liikenteeseen lähettäessä. Kenelläkään ei ole varaa heikentää suorituskykyään päihneiden tai väsymyksen takia. Myös ajoneuvojen jarrujen, renkaiden ja valojen on oltava kunnossa. Esimerkiksi mopon rakenteesta ja varusteista on tarkat määräykset, joten niihin ei saa itse tehdä muutoksia.

Käytä turvalaitteita

Pyörällä ja mopolla liikuttaessa on käytettävä asianmukaista kypärää. Oikean kokoinen ja huolellisesti kiinnitetty kypärä antaa tehokkaan suojan iskuja vastaan.

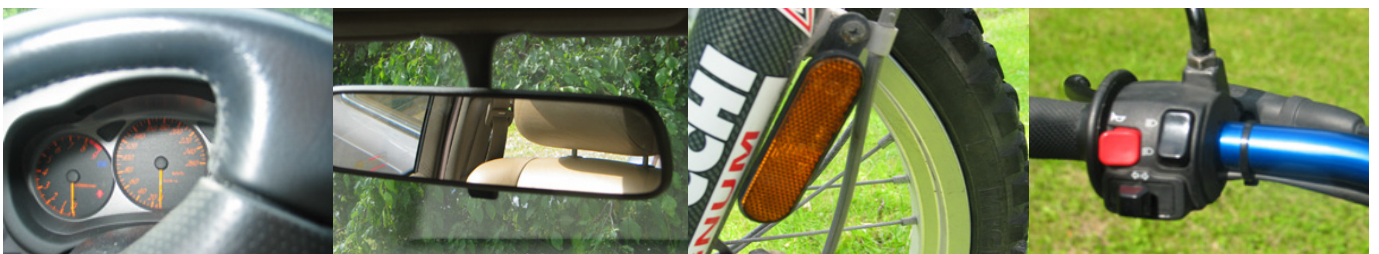
Auton turvavyö puolestaan on tärkein turvalaite sekä kuljettajalle että matkustajille.

Opettele hallitsemaan ajokkisi

Mopon ja moottoripyörän hallinta vaatii kuljettajaltaan enemmän taitoa kuin auton hallinta. Voit joutua väistämään kiveä tai kuoppaa, irtosora tai märkä asfaltti saattavat äkillisesti vaikuttaa tasapainoon. Mopon hallintaa, pysähtymistä ja oikeaa jarrutustapaa kannattaa harjoitella liikenteen ulkopuolella.

Opettele liikkumisen perussäännöt

Liikennesäännöt ja -merkit ohjaavat tienkäyttäjien paikkaa, kulkujärjestyä ja muuta toimintaa liikenteessä. Niiden tunteminen on turvallisen liikkumisen

kannalta olennaista. Varaudu myös väistämään, vaikka itselläsi olisi sääntöjen mukaan oikeus mennä ensin, sillä autoilijat eivät aina havaitse pyöräilijää tai mopoilijaa.

Nopeus tilanteen mukaan

Nopeus on tärkein yksittäinen asia, jolla ajoneuvon kuljettaja voi säädellä liikkumisensa turvallisuutta. Nopeus vaikuttaa pysähtymismatkaan ja -aikaan, havaintojen tekoon, ajoneuvon hallintaan ja törmäyksissä tai kaatumisissa seurausten vakavuuteen. Sovita nopeutesi aina tilanteeseen sopivaksi. Vaaratilanteissa pienikin ero nopeudessa merkitsee monia metrejä pysähtymismatkoissa.

Opettele oikeat havainnot

Kaikkea et voi havaita liikenteessä. Opettele tarkkailemaan asioita, jotka ovat sinun turvallisuutesi kannalta tärkeitä. Liikuta katsettasi ja seuraa peilin kautta tilannetta takanasi. Opettele tunnistamaan vihjeistä, mitä on tapahtumassa.

Näytä itse aikeesi - älä yllätä

Kun aikomukset viestitään selkeästi ja ajoissa, toiminnan ennustettavuus paranee. Suuntamerkin näyttäminen kertoo aikomuksestasi kääntyä tai vaihtaa kais-
taa.

Vauhdin hiljentäminen kertoo muille, että olet aikeissä väistää muita tiellä liikkuvia tai että aikomuksesi on pysähtyä. Anna muille aikaa havaita sinut ajoissa.

Pidä välimatkaa

Liian lyhyt välimatka edellä ajavaan johtaa usein peräänajoon. Jos ajat liian lähellä, et myöskään näe, mitä edessä tapahtuu.

Ennakoivasti ajava ja ajatteleva on varautunut myös siihen, että joskus pelivara on vähissä. Oikealla ja tehokkaalla jarruttamisella voi silloin vielä estää onnettomuuden. Ennakoiva kuljettaja varautuu myös mahdolliseen onnettomuuteen kiinnittämällä aina huolellisesti kypäränsä tai turvavyönsä. Hän osaa myös toimia oikein onnettomuustilanteessa.

Keskustelunaiheita

Arvioidaan omaa toimintaa liikenteessä ennakoinnin kannalta. Miten tunnetila, motiivit ja arvot vaikuttavat liikkumisen turvallisuuteen.

Miten ennakoivan ajotavan ja tempoilevan ajotyylin omaksuneet kuljettajat eroavat toisistaan? Keskustellaan ennakoivasta ajotavasta mopoilun yhteydessä ja siitä, millaisia seurauksia esimerkiksi laittomasta mopon virittämisestä aiheutuu.

Ideoidaan yhdessä nuorten oma kampanja tai tapahtuma sellaisesta aihepiiristä, jossa turvallisuuden tai ennakoinnin kannalta on havaittavissa joitakin puutteita. Miten nuoret itse voivat osallistua ja vaikuttaa tilanteen korjaamiseksi?

Minä ja mopo -dvd:tä voidaan käyttää keskustelun tukena käsiteltäessä mopoilun turvallisuutta. Dvd:tä (15 e) ja siihen laadittua tausta-aineistoa voi tilata Liikenneturvasta tai lainata Mahis-ryhmien tapaamisiin Nuorten Akatemiasta.

Tietolehti mopoilusta

Mopoilijalta vaaditaan mopokortti

Mopon kuljettamiseen tarvitaan M-luokan eli mopon ajokortti. Se on pakollinen vuonna 1985 tai sen jälkeen syntyneille mopoilijoille. Tällainen ajokortti oikeuttaa kuljettamaan kaksi- tai kolmipyöräistä mopoa sekä kevyttä nelipyörää.

Mopokortin saaminen edellyttää ajokorttilupaa, jota haetaan asuinpaikkakunnan poliisilta. Hakemukseen tarvitaan enintään kuusi kuukautta vanha lääkärintodistus ajokorttia varten tai nuorison terveystodistus, joka saa olla enintään viisi vuotta vanha, kaksi passivalokuvaa ja huoltajien kirjallinen suostumus.

M-luokan ajokortin saaminen edellyttää 1.6.2011 jälkeen pakollisen kuljettajakoulutuksen.

M-luokan ajokortin tutkintovaatimuksena 1.6.2011 lähtien on mopolla suoritettuna teoriakokeen lisäksi mopon käsittelykoe ja kevyellä nelipyörällä, kuten mopoautolla, suoritettuna teoriakokeen lisäksi myös ajokoe liikenteessä.

>> Lue lisää mopokortin suorittamisesta

Mopoilijalla ja mopon matkustajalla velvollisuus käyttää kypärää

Mopon kuljettajan ja matkustajan on käytettävä ajon aikana malliltaan hyväksytyä suojakypärää. Mopolla saa kuljettaa myös aikuista matkustajaa, jos rekisteröintitodistuksessa on maininta kuljetuksen luvallisuudesta. Muuten mopolla saa kuljettaa enintään 10-vuotiasta, ja kuljetettavalla pitää olla istuintila ja jalkatuet.

Mopo on rekisteröitävä. Rakenteesta on tarkat säädökset

Mopo on rekisteröitävä. Rekisteröinnin edellytyksenä on, että mopo on määräysten mukaisessa kunnossa ja että sille on otettu liikennevakuutus. Mopon suurin sallittu nopeus on 45 km/h. Mopoon ei saa tehdä muutoksia, jotka suurentavat sen rakenteellista nopeutta.

Sallittua nopeammin kulkevaa mopoa pidetään moottoripyöränä, jolloin siitä on maksettava korkeampaa veroa ja samalla syyllistyy ajokorttitta ajoon. Lisäksi vakuutusmaksut nousevat jopa seitsenkertaisiksi. Sakkojen lisäksi seurauksena voi olla myös moottoripyörän ja auton ajokortin lykkääntyminen sekä väliaikainen ajokielto. Mopoilijaa koskevat samat promillerajat kuin autoilijaakin. Pienikin alkoholimäärä voi aiheuttaa vakavia virhearviointeja liikenteessä.

Tyypilliset onnettomuudet

Tutkimusten mukaan mopo on vaarallisin moottorijoneuvo ajettua kilometriä kohden. Viimeisen viiden vuoden aikana liikenteessä on kuollut keskimäärin 11 ja loukkaantunut 950 mopoilijaa vuodessa. Kaikista tieliikenteessä menehtyneistä neljä prosenttia on ollut mopoilijoita ja loukkaantuneista 12 prosenttia. Miehiä menehtyneistä oli 86 prosenttia ja loukkaantuneista 68 prosenttia.

Onnettomuuspaikkana on ollut risteys 40 prosentissa kuolemantapauksissa ja loukkaantumisissa 54 prosentissa. Tyypillisiä onnettomuuksia ovat yhteenajot tasa-arvoisissa risteyksissä, kolarit liikenteeseen liittyttäessä, peräänajot ja onnettomuudet kaarteissa.

Riskitekijöitä voi opetella välttämään

Mopoilija on liikenteessä suojaamaton ja vaikea havaita. Kaksipyöräinen ajoneuvo vaatii kuljettajaltaan paljon erilaisia taitoja ajoneuvon hallinnasta lähtien. Seuraavien vinkkien avulla voit lisätä omaa turvallisuuttasi mopoilijana.

Tunne itsesi ja moposi.

Käytä kypärää oikein.

Opettele hallitsemaan ajokkisi.

Noudata sääntöjä.

Valitse oikea tilannenopeus.

Opettele havainnoimaan ympäristöäsi.

Näytä itse aikeesi - älä yllätä.

Pidä välimatkaa.

Turvalliset suojaavat tehokkaasti

Tieliikennelain mukaan jalankulkijoiden on yleensä käytettävä heijastinta pimeän aikana - myös kaupungissa liikuttaessa. Säädöksen mukaan myös pyöräilijän ja polkupyörän matkustajan on yleensä käytettävä asianmukaista kypärää. Pyöräilijän vaka-
vimmat päävammat syntyvät lähes aina yhteenajossa auton kanssa. Lukumääräisesti eniten päävammoja syntyy kaatumisissa. Kypärä estäisi arviolta joka toisen pyöräilykuoleman. Myös mopon matkustajan on kuljettajan lisäksi käytettävä kypärää.

Kypärä suojaa tehokkaasti päävammoilta myös rullaluistelussa ja -lautailussa. Kyynärpäät, ranteet ja polvet kannattaa myös suojata. Rullaluistelija ja -lautailija noudattavat liikenteessä jalankulkijoiden liikennesääntöjä.

Turvavyön kiinnittäminen autossa, myös lyhyillä matkoilla, lisää keskeisesti autossa matkustavien turvallisuutta. Takapenkillä ilman turvavyötä matkustava vaarantaa itsensä lisäksi myös muiden matkustajien turvallisuuden.

Keskustelunaiheita

Nuoret käyttävät ikäryhmittäin tarkasteltuna vähiten pyöräilykypärää, lapset sen sijaan eniten. Miten nuorten kypäränkäyttöä voitaisiin edistää? Millaisilla keinoilla voitaisiin saada kypäränkäyttö jäämään nuorille pysyväksi tavaksi?

Pohditaan, millaisissa tilanteissa turvavyö saattaa jäädä kiinnittämättä. Miten näissä tilanteissa voitaisiin lisätä turvavyöiden käyttöä?

Nuorten Akatemian ja Liikenneturvan yhteistyö

Liikenneturvan tehtävänä on vaikuttaa ihmisten liikennekäyttäytymiseen. Liikenneturva huolehtii ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä kouluttamalla kuljettajia. Yhteistyössä Nuorten Akatemian Mahistoiminnan kanssa Liikenneturva välittää vaikeassa elämäntilanteessa olevien 13-17-vuotiaiden nuorten kanssa toimiville ohjaajille tietoa ja keinoja keskustella Mahis-ryhmien kanssa liikennekäyttäytymisestä ja -turvallisuudesta.

Lisätietoa nettisivuilta

www.liikenneturva.fi

(turvatieto, turvalaitteet, tilastot, liikennesäännöt, liikennekasvatus ja -aineistot)

www.lvm.fi

(liikennesäännöt)

www.trafi.fi

(kuljettajatutkinnot)

www.ake.fi/AKE/Ajokortit_ja_tutkinnot/Mopokortti

(mopokorttitietoutta ja tehtäviä)

www.autokoululiitto

(liikennemerkkit)

www.poliisi.fi

(ajokorttiluvat, liikennevalvonta)

www.terveysry.fi

(mopokurssit)

www.liikennevirasto.fi

(säätila päätieverkolla, liikennemerkkit)

www.health.fi/liikenneraittius/

(valtakunnallinen liikenneraittiuskampanja)

Liikenneturva 2011

Teksti ja valokuvat: Minna Huopainen

Taitto: Ulla-Maija Sornikivi

Liikenneturvan aluetoimistojen yhteystiedot

Valtakunnallinen puhelinnumero: 020 7282 300

Etelä-Suomi

Helsingin aluetoimisto

PL 29, Sitratie 7
00421 HELSINKI
Tavaststjerna Varpu
Lehto Olli

Kouvolan aluetoimisto

Kouvolaankatu 30 C 14
45100 KOUVOLA
Hinkkanen Anna-Maija

Lahden aluetoimisto

Kulmakatu 3 C
15140 LAHTI
Tuomikoski Satu

Länsi-Suomi

Turun aluetoimisto

Humalistonkatu 2b B 26
20100 TURKU
Aho Antero
Aho Esa

Tampereen aluetoimisto

Polvikatu 2 E 25
33100 TAMPERE
Joki Matti

Jyväskylän aluetoimisto

Kauppakatu 41 A 9
40100 JYVÄSKYLÄ
Piippa Leena
Rossi Tomi

Vaasan aluetoimisto

Palosaarentie 16 B 12
65200 VAASA
Lintamo Heli

Itä-Suomi

Mikkelin aluetoimisto

Vuorikatu 5 A
50100 MIKKELI
Tarkiainen Reijo
Karvonen Eini

Kuopion aluetoimisto

Tulliportinkatu 26 A 1
70100 KUOPIO
Taskinen Tuula
Korhonen Tarja

Joensuun aluetoimisto

Kirkkokatu 19 A 9
80100 JOENSUU
Siintomaa Marja

Pohjois-Suomi

Oulun aluetoimisto

Torikatu 33 A 1
90100 OULU
Kinisjärvi Rainer
Kalmakoski Eero

Rovaniemen aluetoimisto

Korkalonkatu 18
96200 ROVANIEMI
Niska Petri
Tervo Pentti